

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΤΗΣ ΣΚΥΡΟΥ (ΕΛΛΑΔΑ).

ΚΟΛΟΝΙΩΤΗ Γ.-Ε.², ΑΛΜΠΑΝΑΚΗΣ¹, Κ. & ΚΟΛΙΑΔΗΜΟΥ¹ Κ.

¹ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ albanaki@geo.auth.gr, koliadim@geo.auth.gr

² ΓΕΩΛΟΓΟΣ, ergini87@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια η επιστημονική κοινότητα συμμετέχει στη διαμόρφωση συστημάτων αξιολόγησης καθώς και προτάσεων για τη δημιουργία παρατηρητηρίων και κέντρων που αφορούν στην γνώση, αξιολόγηση, προστασία και εξέλιξη-βελτίωση του Ευρωπαϊκού Τοπίου. Σκοπός αυτής της προσπάθειας είναι η παροχή «εργαλείων» σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, για την εφαρμογή τόσο της Σύμβασης για το Ευρωπαϊκό Τοπίο «Convention (CoE 2000)» όσο και άλλων συναφών νομοθετημάτων, που προηγήθηκαν ή έπονται αυτής. Για το σκοπό αυτόν, έχουν προταθεί μία πληθώρα συστημάτων και δεικτών αξιολόγησης, τόσο υπολογιστικού όσο και περιγραφικού χαρακτήρα οι οποίοι αφενός, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο σύνολό τους, λόγω της πληθώρας και των αλληλεπικαλύψεων και αφετέρου, είναι αναγκαίο να εξειδικευτούν καταρχήν στις ειδικές συνθήκες και στη συνέχεια στις ειδικές ανάγκες κάθε χώρας ή περιοχής. Η παρούσα εργασία επιχειρεί να συμβάλλει σε αυτή την προσπάθεια με τη διερεύνηση και εφαρμογή δεικτών αξιολόγησης και τρωτότητας Τοπίου, που είναι εστιασμένοι και προσαρμοσμένοι στον παράκτιο χώρο και ειδικότερα σε παραλίες τουριστικού ενδιαφέροντος. Η προσπάθεια αυτή επικεντρώθηκε στη νήσο Σκύρο, του Κεντρικού Αιγαίου. Η Σκύρος θα μπορούσε να θεωρηθεί ως «ημίκλειστο» σύστημα, λόγω της γεωμορφολογικής της θέσης, με την έννοια ότι σαφώς επηρεάζεται από ποικίλους εξωτερικούς παράγοντες που τείνουν να διαμορφώσουν το τοπίο της όμως διαθέτει εξίσου αντισταθμιστικούς εσωτερικούς παράγοντες που μπορούν να λειτουργούν αντίρροπα σε αυτές τις τάσεις. Πραγματοποιήθηκε χαρτογράφηση όλων των επισκέψιμων παραλιών της Σκύρου και καταγράφηκαν ο τύπος ακτής, οι κοκκομετρίες παραλιακών ιζημάτων, το μήκος, το πλάτος και οι κλίσεις παραλιών, η έκθεση σε ανέμους-κυματικό καθεστώς, οι χρήσεις γης της γύρω περιοχής, η προσβασιμότητα και η απόσταση από κεντρικά οδικά δίκτυα, το φυσικό περιβάλλον, οι εγκαταστάσεις και η «αξιοποίηση» των παραλιών. Τα πρωτογενή δεδομένα αποτέλεσαν τη βάση για τη διερεύνηση και την πρόταση των κατάλληλων δεικτών. Τα κύρια κριτήρια που τέθηκαν για την επιλογή των δεικτών αξιολόγησης είναι καταρχήν η εμβέλεια στην εφαρμογή των δεικτών, η ευκολία στη χρήση και η απόδοση ενός σαφούς αποτελέσματος. Επισημαίνεται ακόμη η ανάγκη για ένα συνεχές σύστημα ελέγχου ως προς την εφαρμογή αυτών των δεικτών, που να λαμβάνει υπόψη τα ελληνικά δεδομένα στο σύνολό τους και να επιχειρεί να εντάξει τους δείκτες τοπικής κλίμακας στο γενικότερο εθνικό πλαίσιο. Στη συνέχεια, γίνεται προσπάθεια εντοπισμού των παραγόντων που επηρεάζουν το τοπίο διαχρονικά και επιλέγονται δείκτες τρωτότητας, για την παρακολούθηση των επιπτώσεων αυτών των παραγόντων στο τοπίο της υπό μελέτη περιοχής. Στο στάδιο αυτό διερευνώνται οι δείκτες που σχετίζονται τόσο με την προστασία όσο και με την «εξέλιξη» του τοπίου. Τέλος, αναλύεται η έννοια της «εξέλιξης» του τοπίου και επισημαίνεται ο κυρίαρχος ρόλος της Ελληνικής Πολιτείας, της επιστημονικής κοινότητας και της κοινωνίας στην ανάπτυξη ενός «οράματος» για το Ελληνικό Τοπίο.